

Informacija o šteti na lučkom području AD „Luka Bar“ uslijed elementarne nepogode

Dana 2. jula 2024. godine, elementarna nepogoda, izazvana orkanskim vjetrom, izazvala je značajnu štetu na lučkoj suprastrukturi u vlasništvu „Luka Bar“ AD. Ljudskih žrtava, što je najvažnije, nije bilo.

Odmah nakon nastanka štete, ministar saobraćaja i pomorstva Filip Radulović sa saradnicima obišao je Luku Bar, kako bi sa menadžementom privrednog društva razgovarao o posljedicama koje će uzrokovati potpuno uništenje značajnog dijela luke suprastrukture, kao i o potencijalnim modalitetima za otklanjanje ili barem djelimičnu sanaciju nastale štete.

Ministar saobraćaja i pomorstva je prilikom obilaska Luke Bar tražio i urgentno dostavljanje Početne informacija o posljedicama elementarne nepogode koja je pogodila „Luka Bar“ AD, koju dostavljamo u prilogu ove Informacije na upoznavanje.

Kako smo informisani od strane „Luka Bar“ AD, tokom elementarne nepogode izazvana je sljedeća materijalna šteta:

- srušena su tri pretovarna mosta, Ceretti e Tanfani, pojedinačne nosivosti 12 t (konstrukcije su im potpuno degradirane i sada nemaju upotrebnu vrijednost za proces pretovara),
- srušen je utovarni toranj za žitarice, kapaciteta 300 t/h (takođe, konstrukcija mu je potpuno degradirana i sada nema upotrebnu vrijednost za proces pretovara),
- oštećeni su usipni koševi za suve rasute terete (visok stepen oštećenja) – sredstva se koriste pri pretovaru suvih rasutih tereta na relacijama brod – vagon/kamion (i obrnuto),
- oštećena je transportna traka za žitarice (visok stepen oštećenja) – koja se koristi za transport žitarica na relacijama brod – silos (i obrnuto),
- oštećen je material handler (srednji nivo oštećenja) – koji se koristi za pretovarne operacije na relacijama otvoreni vagon – skladište (i obrnuto).

Kako je navedeno u predmetnoj Informaciji dostavljenoj od „Luka Bar“ AD, u momentu kada se desila elementarna nepogoda, pretovarni most „C“ je bio u parkirnom položaju, osiguran prema odnosnoj proceduri, dok su pretovarni mostovi „B“ i „C“ bili u radu (iskrcaj boksita iz vagona).

Dalje se u bitnom navodi da su pretovarni mostovi Ceretti e Tanfani, pojedinačne nosivosti 12 t, bili komponenta tehničke opremljenosti operativne obale Volujica, sa odlučujućim uticajem na njen tehnički kapacitet, odnosno, sa odlučujućim uticajem na mogućnosti optimalnog korišćenja vezova na operativnoj obali i dostizanja ugovorenih normi pretovara (dnevni normi pretovara – količina tereta koje se u toku 24 h iskrcaju/ukrcaju u/sa broda), usklađenih sa

Kada se ima u vidu nastala šteta, direktne negativne posljedice u domenu mogućnosti odgovora na već ugovorene obaveze prema korisnicima usluga luke Bar se ogledaju u:

- nemogućnosti istovara boksita iz vagona, primjenom optimalnih tehnologija pretovara (sa optimalnom produktivnošću, koja omogućava optimalan obrt vagona, adekvatno kompletiranje količina za otpremu brodovima, ...);

- kašnjenje u prihvatu brodova za otpremu koncentrata bakra, boksita, otpadnog željeza, aluminijumskih blokova, itd.
- nemogućnost otpreme brodom žitarica koje su uskladištene u silosu za žitarice.

Imajući u vidu navedeno, čini se sasvim mogućim da će Luka biti opterećena dodatnim gubicima (troškovima), sa realnom mogućnošću da neki od korisnika usluga preusmjeri svoje robe na neki drugi pravac.

Ako bi se otežan vid manipulacije robama prolongirao mjesecima, ili na godinu bez jasnog plana kada bi izašli iz trenutne krize, realno je očekivati da robe se dislociraju na luke u okruženju, čime bi Luka Bar izgubila prihode na godišnjem nivou koje ima od boksita (3.7 miliona eura), koncentrata bakra (7 miliona eura), industrijske soli (1 milion eura), uglj i željeznu rudu za Željezaru Smederevo (do 1 milion eura), vještačka djubriva (oko 500 hiljada eura), silos za žitarice (600 hiljada eura).

Elementarna nepogoda je prourokovala i oštećenja sredstava u vlasništvu drugih subjekata: vagona u vlasništvu „Montecargo“-a, praznih kontejnera u vlasništvu različitih korisnika, privatnih automobila koji su bili parkirani u široj zoni dešavanja, itd., tako da su, i po tom osnovu, mogući dodatni troškovi za Luku.

U Informaciji dostavljenoj od Luke Bar, iskazana je neophodnost pokretanja postupka hitne nabavke sredstava lučke mehanizacije kojom će se nadoknaditi gubitak u tehničkom kapacitetu – dakle neophodna je, minimalno, nabavka sredstava obalne lučke mehanizacije ukupnog kapaciteta 36 tona (ekvivalent gubitku tri pretovarna mosta, pojedinačnog kapaciteta 12 tona) i nabavka sredstva mehanizacije, kapaciteta 300 t/h, za ukrcaj žitarica u brod;

Prema trenutno raspozovim preliminarnim informacijama, „Luka Bar“ AD navodi da su procijenjeni troškovi nabavke navedenih sredstava oko 35 miliona eura.

Evidentno je da „Luka Bar“ AD, sopstvenim resursima, ne može da prevaziđe nastalu situaciju, tako da je neophodna pomoć Vlade Crne Gore, kako kroz odgovarajuće forme finansiranja urgetnih nabavki, tako i kroz omogućavanje pojednostavljenja administrativnih procedura kako bi se sve što je nužno obavilo u što kraćim rokovima.

Imajući u vidu da je transportno-logistički lanac preko Luke Bar dugačak, evidentno je da će se posljedice sa kojima je direktno suočena „Luka Bar“ AD negativno odraziti i na ostale subjekte, prije svih na „Montecargo“, uvoznike, izvoznike, drumske prevoznike, agente brodova, špeditere, itd.

Shodno početnom planu, prve aktivnosti nakon što nadležni organi (policija i tužilaštvo) obavještavaju su vezane za raščišćavanje zone havarije, angažovanjem specijalizovane firma, a nakon toga će biti moguće utvrditi da li je došlo do oštećenja konstrukcije operativne obale ili nekog drugog elementa lučke infrastrukture i ostalih mogućih direktnih šteta.

„Luka Bar“ AD će angažovati ronioce kako bi se sagledalo da li je, eventualno, neki element potonuo u more i predstavlja eventualnu prijetnju sigurnosti plovidbe, a u komunikaciji sa ovlašćenim operatorom za zaštitu životne sredine na području luke Bar će se sagledati potreba postavljanja zaštitne brane radi prevencije širenja ostataka tereta koji su prilikom havarije dospjeli u more.

Imajući u vidu sve prethodno navedeno, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva predlaže da Vlada donese sljedeće

ZAKLJUČKE

1. Vlada je razmatrala i usvojila Informaciju o šteti na lučkom području "Luka Bar" AD uslijed elementarne nepogode.
2. Vlada je zadužila Ministarstvo saobraćaja i pomorstva da u saradnji sa Ministarstvom finansija i „Luka Bar“ AD hitno sagleda sve moguće modalitete kojima se može obezbijediti finansijska podrška namijenjena hitnoj sanaciji uništene lučke suprastrukture.

MINISTAR

Filip Radulović